

SÖKANDE

Ringduve Taxi BC AB, 556639-1578

Ombud: advokaten Natalie Svensson
Ramberg Advokater AB
Box 1108
251 11 Helsingborg

MOTPARTER

1. Lunds kommun

Ombud: advokaten Herman Ehrenstjärna Sahlin
Advokatfirman Lindmark Welinder
Kungsgatan 2 C
223 50 Lund

2. DRT Solutions AB, 559082-4115
c/o Samres AB
Kyrkogatan 19
222 22 Lund

SAKEN

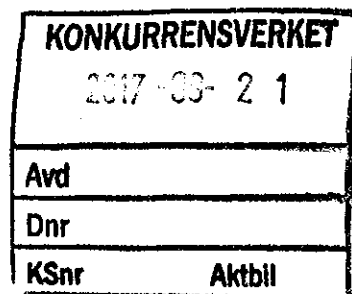
Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förordnar att Lunds kommuns upphandling av färdtjänst (dnr KS 2016/0623) ska göras om.

BAKGRUND

Lunds kommun genomför en upphandling av färdtjänst (dnr KS 2016/0623). Av tilldelningsbeslut den 16 februari 2016 framgår att Lunds kommun beslutat att anta DRT Solutions AB:s (DRT) anbud.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Ringduve Taxi BC AB (Ringduve Taxi) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har skett. Rättelsen ska bestå i att Ringduve Taxis anbud upptas till utvärdering och att vinnande anbud förkastas och således inte tas upp till utvärdering. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om. Vidare yrkar Ringduve Taxi att förvaltningsrätten ska besluta att kommunen ska lämna ut vissa handlingar (editionsföreläggande). Som grund för sin talan anför Ringduve Taxi bl.a. följande.

DRT:s anbud

DRT:s anbud uppfyller inte samtliga obligatoriska krav enligt förfrågningsunderlaget. I förfrågningsunderlaget, punkten 3.1 (krav på anbudsgivarens ekonomiska och finansiella ställning) anges att anbudsgivare ska uppfylla samtliga ställda kvalificeringskrav för att kunna delta i utvärderingen. I punkten 2 samma punkt anges att leverantören ska vara registrerad för F-skatt. Det anges även att upphandlande myndighet ska kontrollera detta. DRT var vid tiden för inlämnandet av anbudet (21 december 2016) inte registrerad för F-skatt. En sådan ansökan har gjorts först senare och enligt uppgift från Skatteverket har F-skatteregistrering skett först den 20 februari 2017. Eftersom DRT inte uppfyllt kvalificeringskravet vid tiden för inlämnandet av anbudet skulle kommunen rätteligen ha förkastat anbudet från DRT. Genom att istället utvärdera och därefter anta anbudet ifråga har

kommunen brutit mot det grundläggande kravet på likabehandling i 1 kap. 9 § LOU.

Ringduve Taxis anbud

Kommunen har felaktigt och i strid med förfrågningsunderlaget och de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU förkastat Ringduve Taxis anbud. Kommunen har i anbudsutvärderingen angett ett antal krav som felaktigt påstås inte ha uppfyllts av Ringduve Taxi.

I förfrågningsunderlaget, punkten 14.3, anges att utvärderingen/ bedömningen (d.v.s. den samlade bedömningen av uppfyllandet av obligatoriska krav respektive utvärdering) av anbud sker genom anbudsgivarnas skriftliga beskrivningar och bifogade dokumentbeskrivningar. Vidare ska varje anbudsgivare presentera sitt anbud vid ett möte med de två personer som ansvarar för utvärderingen/bedömningen av inkomna anbud. ”Den slutliga utvärderingen bedömningen blir således en sammanvägning av insända dokument och den fysiska presentationen av anbudet” (se punkt 14.3). Av detta står klart att bedömningen av anbuden (dvs. såväl bedömning av obligatoriska krav som utvärdering av anbud ska ske mot bakgrund av anbud och de uppgifter som framkommit på det fysiska mötet).

Kundregister

Kommunen anger i sin anbudsutvärdering att ”i avsnitt 5.3 står att beställaren dagligen ska kunna arbeta direkt i leverantörens systems kundregister. Det finns inga uppgifter om detta går eller inte går i Ringduve Taxis anbud. Detta innebär att Ringduve Taxi erhåller noll (0) poäng och därmed förkastas deras anbud”. Detta är inte korrekt. I bilaga Beställningscentral anges att Ringduve Taxi ska införa APP för Lunds kommun som underlättar bokningen av färdtjänsturer för färdtjänstkunder. Med detta avses precis det som kommunen efterfrågat, dvs. att beställaren dagligen ska kunna arbeta direkt i leverantörens systems kundregister. Detta har även

tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Kravet enligt förfrågningsunderlaget har således uppfyllts.

Krav på personbil

I punkt 8.3 i förfrågningsunderlaget uppställs ett antal krav på de personbilar som kommer att användas i avtalet. I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att samtliga krav som uppställs för att personbilar ska anses godkända uppfylls. I punkten anges också att leverantören i anbudet ska beskriva att och hur tillgången på godkända personbilar kommer att uppfyllas. Ringduve Taxi har i anbudet uppgett att det i dagsläget finns 100-tals bilar i företaget som fyller uppdragets fordons krav samt att Ringduve Taxi kommer tillhandahålla 82 nya fordon från och med första februari 2017 samt de ytterligare fordon som kan tänkas behövas för uppdraget. Ringduve Taxi har således tydligt angett en beräkning av samt en plan för att få tillräckligt antal godkända personbilar i trafik från och med trafikstart. Detta har även tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget.

Specialfordon

I punkt 8.4 i förfrågningsunderlaget uppställs ett antal krav på de specialfordon som kommer att användas i avtalet. I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att samtliga krav som uppställs för specialfordon uppfylls. I punkten anges också att leverantören i anbudet ska beskriva att och hur tillgången på specialfordon kommer att uppfyllas. Ringduve Taxi har i anbudet angett att det i dagsläget har tillgång till ca 16 stycken specialfordon, att Ringduve Taxi AB har tillgång till ytterligare 8 fordon från och med första februari 2017 samt att företaget vid eventuell tilldelning kommer att an-

skaffa det antal specialfordon som uppdraget kräver. Ringduve Taxi har således tydligt beskrivit att samt hur tillgången specialfordon kommer att uppfyllas. Detta har även tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget.

Klimatpåverkande utsläpp

I punkt. 10.4 i förfrågningsunderlaget uppställs krav på att trafiken med personbilar från och med trafikstart den 1 oktober 2017 ska utföras med en minskning av klimatpåverkande utsläpp (CO₂). I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att samtliga krav som, uppställs på fordonen för att uppnå målet om en minskning av klimatpåverkande utsläpp uppfylls. I punkten anges också att leverantören i anbudet ska beskriva hur kravet på minskande klimatpåverkande utsläpp kommer att uppfyllas. Ringduve Taxi har i bilaga Miljöarbete till sitt anbud bl.a. beskrivit hur stor andel icke fossila bränslebilar som kommer att användas, hur stor minskning av CO₂-utsläpp som kommer att ske, på vilket sätt samt omfattning av fossilfritt bränsle som kommer att användas, rutiner för mål och mätetal, handlingsplaner, uppföljning och kontroller inom företaget. I bilagan beskrivs således på ett tydligt sätt hur kravet på minskande klimatpåverkande utsläpp kommer att uppfyllas. Detta har även tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget.

Egenkontroll och rapportering av kvalitet

I punkt 11.2 i förfrågningsunderlaget uppställs krav på egenkontroll och rapportering av kvalitet. I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att kraven avseende egenkontroll och rapportering uppfylls. I punkten anges också att leverantören i anbudet ska beskriva hur egenkontroll och

rapportering kommer att gå till. Ringduve Taxi har i bilaga Egenkontroll till sitt anbud bl.a. beskrivit hur säkerställandet av kvalitet, miljö och arbetsmiljöarbete, uppfyllandet av lagar, avtal och rutiner uppfylls, att detta sker genom revisioner och rapportering till beställaren, samt hur ofta egenkontroll sker. Det anges även att eventuella avvikelser och korrigerande åtgärder dokumenteras samt avvikelserapporter delges beställaren. Det anges vidare att samverkan med beställaren eftersträvas för att tillsammans fastställa processen för att bedriva en kundsäker och tillgänglig färdtjänstservice. I bilagan beskrivs således på ett tydligt sätt hur egenkontroll och rapportering kommer att gå till. Detta har även förtydligats och förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget.

Månatliga uppföljningsmöten

I punkt 11.6 i förfrågningsunderlaget uppställs krav på månatliga uppföljningsmöten och varvid redovisning ska lämnas över den senaste månadens utförda uppdrag. I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att samtliga krav som uppställs avseende innehåll etc. för de månatliga uppföljningsmötena uppfylls. I punkten anges också att leverantören ska beskriva hur "ovanstående" ska uppfyllas. Ringduve Taxi har i anbudet angett att det genom Ringduve Taxis dirigeringsprogram (beskrivet under bl.a. bilaga Beställningscentral) går att ta fram den statistik/redovisning som kommunen efterfrågat, till exempel utförda uppdrag samt specifikationer över t.ex. samåkningar, personbilsåkningar, resor för rullstolsbundna, antal resor och kilometer, antal bomkörningar, punktlighet etc. I anbudet beskrivs således på ett tydligt sätt hur redovisningen/statistiken kommer att tas fram. Detta har även tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi

fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget.

Halvårsvis kvalitetskontroll

I punkt 11.8 i förfrågningsunderlaget uppställs krav på att leverantören medverkar vid halvårsvis kvalitetskontroll samt en beskrivning av vilka uppgifter som då ska redovisas av leverantören. I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att samtliga krav uppfylls. I punkten anges också att leverantören ska beskriva hur kvalitetskontrollen ”kommer att genomföras”. Ringduve Taxi har i bilaga Egenkontroll angett det sätt bl.a. kvalitetskontrollen kommer att ske på. Detta har även tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och förtydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget. Kommunen har dock vid sin prövning angett att det i bilaga Egenkontroll ”saknas en beskrivning av hur redovisningen av uppgifterna i avsnitt 11.8 ska sammanställas och rapporteras. Det saknas helt en beskrivning av hur statistik från beställningsmottagning och kundservice ska rapporteras”. Redan av förfrågningsunderlaget framgår dock att leverantören ska samla in uppgifterna som efterfrågats i en pärm samt i digitalform enligt anvisningar från beställaren. Att uppgifterna ska tas fram och redovisas samt hur dessa ska rapporteras framgår av förfrågningsunderlaget och har redan bekräftats av Ringduve Taxi. Det är således oklart vad kommunen anser saknas i anbudet. Av bilaga Egenkontroll och Beställningscentral framgår hur kvalitetskontroll genomförs samt hur taxisystemet är uppbyggt. Samtliga efterfrågade uppgifter framgår således av Ringduve Taxis anbud och kommunen har således felaktigt förkastat bolagets anbud.

Uppstartsplan

I punkt 12.1 i förfrågningsunderlaget uppställs krav på att leverantören upp-
rättar en detaljerad och tidsatt uppstartsplan över de aktiviteter som ska

genomföras under tiden mellan avtalets ikraftträdande och trafikstart. Planen ska beskriva hur leverantören avser säkerställa att kvaliteten vid trafikstart kommer att uppfylla ställda krav på hur uppstarten ska ske. I anbudet har Ringduve Taxi tydligt angett att samtliga krav som uppställs avseende kraven på vid uppstart uppfylls. I punkten anges också att leverantören ska beskriva ett förslag till uppstartsplan. Ringduve Taxi har i bilaga Uppstartsplan upprättat ett sådant förslag. Detta har även tydligt förklarats för kommunen vid det möte som den 12 januari 2017 hölls mellan Ringduve Taxi och kommunen där Ringduve Taxi fick möjlighet att presentera och för-tydliga sitt anbud. Någon mer specificerad beskrivning har inte efterfrågats i underlaget.

Kommunen har vid sin prövning för det första angett följande ”I Ringduve Taxis förslag till uppstartsplan anges att Ringduve Taxi den 1 juli ska skicka en detaljerad uppstartsplan. Kravet i förfrågningsunderlaget är 60 dagar efter avtalets ikraftträdande vilket beräknas till mars månad. Det är inte upp till anbudsgivaren att ange datum”. Det ska härvid först noteras att det i Ringduve Taxis anbud anges att en detaljerad plan *senast* ska översändas den 1 juli 2017. Det ska härvid noteras att det i förfrågningsunderlaget anges att en detaljerad plan ska vara inlämnad senast 60 dagar efter avtalets ikraftträdande. I punkten 1.7 i förfrågningsunderlaget anges att avtalets startdatum är när avtalet undertecknas av båda parter. Trafikstart är den 1 oktober 2017. Under inga förutsättningar kommer således trafik att påbörjas före den 1 oktober 2017. Enligt punkten 1.8 gäller avtalet t.o.m. den 30 september 2021. Mot bakgrund av regleringen i LOU om att ett ramavtal inte får ingås under längre tid än 4 år kan det därmed antas att avtalet de facto träder ikraft den 30 september 2017 och inte i ”början av mars månad 2017”. Ringduve Taxis uppgifter i uppstartsplanen innebär således att kravet på att inkomma med en uppstartsplan senast 60 dagar efter avtalets ikraftträdande uppfylls med råge eftersom Ringduve Taxi t.o.m. kan inkomma

med en sådan plan innan avtalets ikraftträdande. Kommunen har således även av denna anledning felaktigt förkastat Ringduve Taxis anbud.

Kommunen har vid sin prövning för det andra angett följande: "I Ringduve Taxis redovisade uppstartsplan står att man ska skicka in uppgifter om vilka underleverantörer man avser att använda. I svaret på frågan i avsnitt 3.2 anger Ringduve Taxi att de inte ska ha några underleverantörer. Det är helt korrekt att Ringduve Taxi angett att underleverantör inte kommer att användas, dvs. Ringduve taxi uppfyller ensamt samtliga krav enligt förfrågningsunderlaget samt avser att utföra uppdraget i egen regi. I punkten 3.2 i förfrågningsunderlaget anges dock att "Anbudsgivaren har inte rätt att anlita underleverantör utan Beställarens skriftliga godkännande. Endast underleverantörer som redovisats i anbudet är att betrakta som godkända., såvida Beställaren inte angett annat." Självfallet måste denna tolkas på ett sådant sätt att leverantörerna under avtalstiden, dvs. under de fyra år som avtalet ska gälla, ska ha en rätt att antingen använda sig av underleverantörer eller att underleverantörer ska kunna bytas ut – såvida beställaren godkänner dessa och samtliga krav enligt underlaget uppfylls. Något annat skulle vara helt oskäligt. Ringduve Taxis uppgifter står inte på något sätt i strid med förfrågningsunderlaget eller de angivna uppgifterna utan har enbart tagit hänsyn till den eventualitet att underentreprenör kommer att användas i framtiden. Kommunen har således även av denna anledning felaktigt förkastat Ringduve Taxis anbud.

Jämförelse med DRT:s anbud och edition

Vid en jämförelse av Ringduve Taxis anbud, de av kommunen anförda bristerna och DRT:s anbud kan följande konstateras. Inte heller i DRT:s anbud anges explicit att "beställaren dagligen skall kunna arbeta direkt i leverantörens systems kundregister". Anbudet innehåller inte heller, i de delar som anbudet ha kunnat granskas, någon "beräkning av och plan" för hur antalet godkända personbilar och specialfordon ska kunna säkerställas i

tiden för trafikstart på det sätt som kommunen synes tolka in i kravet. Trots detta har DRT:s anbud utvärderats medan Ringduve Taxis anbud förkastas på dessa grunder, vilket uppenbart måste strida mot likabehandlingsprincipen.

Det finns anledning att granska den sekretessbelagda delen av DRT:s anbud eftersom kommunen uppenbarligen har hanterat anbudsgivarnas anbud på olika sätt.

Slutsats och skadebedömning

Sammantaget har kommunen i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU förkastat Ringduve Taxis anbud. Skäl för rättelse föreligger således.

Eftersom Ringduve Taxi är den anbudsgivare som har offererat det lägsta priset av samtliga anbud samt skulle ha erhållit ett högt mervärde (låg jämförelsesumma) skulle Ringduve Taxi ha rätteligen haft möjlighet att tilldelas kontraktet om kommunen agerat i enlighet med LOU och tagit upp anbudet till utvärdering. Kommunens brott mot 1 kap. 9 § LOU har således medfört att Ringduve Taxi lidit eller i vart fall riskerat att lida skada.

Om kommunen skulle ges rätt att förkasta Ringduve Taxis anbud på de grunder och tolkningar av underlaget som skett gör Ringduve Taxi gällande att underlaget strider mot transparensprincipen och likabehandlingsprincipen. Bristerna har påverkat det konkurrensuppsökande skedet och upphandlingen ska därmed göras om.

Lunds kommun bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande.

DRT:s anbud

DRT har i bekräftat i anbudet under punkt 3.1 krav på anbudsgivarens ekonomiska ställning och kapacitet att de uppfyller ställda krav. Vid tidpunkten för inlämnande av anbudet var inte DRT registrerat för F-skatt. Kommunen saknade dock anledning att tvivla på att uppgifterna i anbudet var riktiga. DRT:s registrering för F-skatt påverkar inte anbudets innehåll i sak. Kommunen uppfattning är att det även skulle strida mot proportionalitetsprincipen och en effektiv konkurrens i LOU att förkasta DRT:s anbud, som vid kontroll i Creditsafe den 9 mars 2017 numera är registrerad för F-skatt.

Ringduve Taxis anbud

Ringduve Taxis anbud har rätteligen blivit förkastat eftersom anbudet inte uppfyller samtliga skall-krav.

Kundregister

I anbudsutvärderingen anges att: ”I avsnitt 5.3 står att beställaren dagligen skall kunna arbeta direkt i leverantörens kundregister”. Det finns inga uppgifter om detta i Ringduve Taxis anbud”. Detta innebär att bolaget erhåller noll (0) poäng och anbudet kan inte godkännas. I ansökan om överprövning uppger Ringduve Taxi att man avser införa en applikation som ska klara att beställaren kan arbeta i planeringssystemet. I sin beskrivning av beställningscentralens funktion skriver Ringduve Taxi att: ”Vid eventuell tilldelning har företaget tänkt att bygga en APP för Lund Färdtjänst som underlättar bokningen av färdtjänst turer för färdtjänstkunder, genom app bokning får kunden direkt bekräftelse i sin mobil på hämttid och hämtplats”. Det som anges är att applikationen vänder sig till färdtjänstkunden för att beställa resa. Det är beställaren/Lunds kommun som ska kunna arbeta direkt i beställningscentralens datasystem. Att beställaren kan arbeta direkt i och

sköta kundregistret är en mycket viktig funktion eftersom Beställaren ansvarar för tillståndsgivningen och lägger upp kundregistret. Vad som menas med begreppet Beställaren, dvs. Lunds kommun, anges tydligt i avsnitt 1.1 första meningen i förfrågningsunderlaget.

Krav på personbil

I förfrågningsunderlaget avsnitt 8.3 krav på personbil anges följande: ”Leverantören skall i anbudet beskriva att och hur tillgången på godkända personbilar kommer att uppfyllas”. I svaret på frågan i avsnitt 8.3 skriver Ringduve Taxi: ”I dagens läge finns 100 tals-bilar i företaget som uppfyller fordons krav, företaget kommer starta med 82 nya fordon från och första februari 2017, vid eventuell tilldelning kommer företaget att anskaffa tillräckligt många fordon som uppdragets kräver.” Detta måste uppfattas som en beskrivning av hur många bilar man har idag och kommer att ha den 1 februari. Dessa bilar är med största sannolikhet anskaffade för att utföra befintliga uppdrag och för att utföra uppdrag som startar den första februari. Om uppdraget i Lund står endast att man skall inskaffa tillräckligt många fordon för att klara uppdraget. Detta tillför ingen konkret information om hur man ska uppfylla tillgången på personbilar om man får uppdraget i Lund. I bilaga 7 anges anbudsgivaren ska ha visat en beräkning och en plan för hur tillräckligt antal personbilar ska vara i trafik fr.o.m. trafikstart. Ringduve Taxi har varken visat en beräkning av hur många bilar som krävs för uppdraget eller en plan för hur och att dessa ska vara i trafik till trafikstart. Att endast skriva hur många bilar man har och att man skaffar tillräckligt många om man får uppdraget kan inte godtas som beräkning och plan. Detta innebär att bolaget erhåller noll (0) poäng och anbudet kan inte godkännas.

Krav på specialfordon

I förfrågningsunderlaget anges att: ”Leverantören skall i anbudet beskriva hur kraven och tillgången på specialfordon kommer att uppfyllas (avsnitt 8.4.1 -8.4.4)” Ringduve Taxi svarar i anbudet: ”I dagens läge finns 100-tals

fordon (ca 16 stycket specialfordon) som uppfyller uppdragets fordons krav, företaget kommer starta med 8 nya fordon från och första februari 2017, vid eventuell tilldelning kommer företaget att anskaffa tillräckligt många fordon som uppdraget kräver". Detta måste uppfattas som en beskrivning av hur många bilar man har idag och kommer att ha den 1 februari. Dessa specialfordon är med största sannolikhet anskaffade för att utföra befintliga uppdrag och för att utföra uppdrag som startar den första februari. Om uppdraget i Lund står endast att man skall inskaffa tillräckligt många fordon för att klara uppdraget. Detta tillför ingen konkret information om hur man ska uppfylla tillgången på specialfordon om man får uppdraget i Lund. I bilaga 7 anges att anbudsgivaren ska ha visat en beräkning och en plan för hur tillräckligt antal specialfordon ska vara i trafik fr.o.m. trafikstart. Ringduve Taxi har varken visat en beräkning av hur många bilar som krävs för uppdraget eller en plan för hur och att dessa ska vara i trafik till trafikstart. Att endast skriva hur många bilar man har och att man skaffar tillräckligt många om man får uppdraget kan inte godtas som beräkning och plan. Detta innebär att bolaget erhåller noll (0) poäng och anbudet kan inte godkännas.

Klimatpåverkande utsläpp

I punkt. 10.4 i förfrågningsunderlaget uppställs krav på att trafiken med personbilar från och med trafikstart den 1 oktober 2017 ska utföras med en minskning av klimatpåverkande utsläpp (CO₂). I punkten anges krav och beräkningsmetod. I punkten anges vidare följande: "Leverantören skall i anbudet beskriva hur kravet på klimatpåverkande utsläpp kommer att uppfyllas." Ringduve Taxi har för andelen inte fossilt bränsle utlovat bättre siffror än vad som krävs i förfrågningsunderlaget. Det går dock inte att utläsa i anbudet hur man ska agera, mäta och redovisa att dessa löften uppfylls. Det framgår inte i anbudet någon form av garanti som styrker att kraven uppfylls för just de fordon och de producerade kilometer för kommunens färdtjänst resor. Ska-kravet är inte uppfyllt och anbudet ska förkastas i sin helhet.

Egenkontroll och rapportering av kvalitet

I anbudsutvärderingen anges: "Leverantören skall i anbudet beskriva hur egenkontrollen och rapporteringen kommer att gå till. Beskrivningen i anbudet är mycket översiktlig och ger ingen konkret uppfattning av hur ställda krav kommer att uppfyllas." Den egenkontroll som beskrivs i Ringduve Taxis bilaga Egenkontroll är inte anpassad till just det aktuella uppdraget i Lund och för de kvalitetskrav som redovisas i avsnitt 13.3.2 utan redogör för egenkontroll av företagets verksamhet i allmänhet. Ska-kravet är därmed inte uppfyllt och anbudet ska förkastas i sin helhet.

Månatliga uppföljningsmöten

I avsnitt 11.6 i förfrågningsunderlaget redovisas ett antal punkter som leverantören ska redovisa vid månatliga uppföljningsmöten. Det står också att leverantören ska upprätta åtgärdsplaner och ge förslag på förbättringar av verksamheten. Ringduve Taxi har i avsnitt 11.6 lämnat följande beskrivning av hur detta ska göras: "Genom vårt taxisystem ska man kunna ta fram statistik över utförda uppdrag och specificera samåkningar, personbils åkningar, rullstolsbunden åkning, antal resor och kilometer, antal bomkörningar, punktlighet också vidare." I anbudsutvärderingen anges: "Ringduve Taxi hänvisar i sitt svar till systemet taxisystem, som ska kunna ta fram efterfrågad statistik. Det saknas helt en beskrivning hur kraven som berör beställningscentral och kundtjänst ska uppfyllas." Det är av Ringduve Taxis svar svårt att bilda sig en tydlig uppfattning av hur väl statistikredovisningen med hjälp av Taxisystem går att göra och kommer att göras. I svaret står "ska man kunna", vilket ger intryck av att Ringduve Taxi inte säkert vet vilka data man kan få från taxisystemet. Man avser använda ett datoriserat system men vet inte säkert att alla de begärda uppgifterna går att få fram ur detta system. Eftersom statistikredovisningen kommer att ligga till grund för viten enligt avsnitt 13.3.2 är det viktigt att den under avtals-

tiden är systematiskt och tillförlitlig. Detta innebär att Ringduve Taxi erhåller noll (0) poäng och anbudet inte kan godkännas.

Halvårsvis kvalitetskontroll

Vid de halvårsvisa kvalitetskontrollerna ska en stor mängd statistik redovisas. Av erfarenhet vet vi att detta inte är helt enkelt för en leverantör. I anbudet ska därför anbudsgivarna beskriva hur detta kommer att gå till. Statistiken ska både inhämtas och sammanställas. Hur svår sammanställningen är beror också på hur leverantören väljer att disponera sin totala fordonsflotta och sina förare. I bilaga 7 underkriterium C3 sker en sammanlagd bedömning av månatlig och halvårsvis uppföljning. I sitt svar på frågan i avsnitt 11.8 har Ringduve Taxi hänvisat till bilagan Egenkontroll. I bilagan står inget om hur just den efterfrågade statistiken i avsnitt 11.8 ska inhämtas, sammanställas och redovisas. Bilagan Egenkontroll är allmänt hållen och verkar vara skriven för företagets verksamhet generellt. Detta innebär att Bolaget erhåller noll (0) poäng och anbudet kan inte godkännas.

Uppstartsplan

I avsnitt 12 i förfrågningsunderlaget anges att leverantörens ska upprätta en detaljerad och tidsatt uppstartsplan över de aktiviteter som ska genomföras under tiden mellan avtalets ikraftträdande och trafikstart. Vidare anges att anbudsgivaren i sitt anbud ska lämna en skiss till uppstartsplan i samband med anbudet och en detaljerad plan ska vara inlämnad vid ett senare tillfälle. Kommunen medger att kravet är uppfyllt med de uppgifter som anges i anbudet eftersom Ringduve Taxi har lämnat in ett förslag till uppstartsplan och har angett att man binder sig att lämna en detaljerad plan vid ett senare tillfälle.

Underleverantörer

I avsnitt 3.2. i förfrågningsunderlaget ställs krav på att eventuella underentreprenörer ska redovisas redan i anbudet. Ringduve Taxi uppger i avsnitt

3.2 i anbudet att: "Vi kommer att utföra uppdraget under vår regi i första hand, vid eventuellt valda underleverantör kommer vi att ansöka hos uppdragsgivare." Man lämnar därför inte in några uppgifter på underentreprenörer, vilket krävs om man avser att använda sådana. Uppgifterna i uppstartsplanen och i avsnitt 3.2 är motstridiga. Detta underkänner inte uppstartsplanen men däremot är kraven i avsnitt 3.2 på att lämna in dokumentation över eventuella underentreprenörer inte uppfyllt i anbudet. Kravet syftar till att säkerställa att anbudsgivaren klarar uppdraget och att eventuella underleverantörer redovias i anbudet på ett transparent sätt. Ringduve Taxi uppger en eventualitet där underleverantörer ska åberopas senare, men dessa namnges inte i anbudet. Ska-kravet är därmed inte uppfyllt och anbudet ska förkastas i sin helhet.

Jämförelse med DRT:s anbud, edition, muntlig presentation m.m.

Kommunen bestrider att DRT:s anbud inte uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget och att utvärdering skett i strid med likabehandlingsprincipen. På s. 4 och 5 i bilaga 5.3 i DRT:s anbud beskriver DRT sitt tekniska system Alfa. Under rubriken "Alfa Connect" beskriver DRT gränssnittet mellan uppdragsgivare (d.v.s. Lund kommun) och systemet. Beskrivningen är detaljerad och motsvarar det krav som ställs i förfrågningsunderlaget punkt 5.3. DRT har vidare till sitt anbud bifogat en detaljerad beräkning och plan för fordonsbehovet. Den har dock konfidentiell karaktär och dokumentet har därför sekretessbelagt och inte lämnats ut till övriga anbudsgivare i samband med överprövningen av upphandlingen.

Lunds kommun valde att som en del av utvärderingsprocessen bjuda in alla anbudsgivare till en muntlig presentation av anbudet där tre representanter från kommunen och en upphandlingskonsult deltog. All information som framkom vid mötet utöver det som angavs i anbudet lämnades helt utanför utvärderingen. Syftet med anbudspresentationen har varit att ge anbudsgivarna möjlighet att närmare beskriva det redan ingivna anbudet. Inför

mötena har kommunen varit tydlig med att anbudsgivare vid anbuds-
presentationen inte fick tillföra ny information till anbudet. Om kommunen
tillåtit ny information hade det varit tveksamt ur upphandlingsrättslig
synvinkel. Denna typ av anbudspresentationer är ändå värdefulla för den
upphandlande myndigheten eftersom myndigheten lär känna anbudsgivarna
och får en bra förståelse för anbudet. Presentationen gör inläsningen och
utvärdering av anbudet mer effektiva. Förfrågningsunderlaget nämner
ett tillfälle där anbudsgivarna får göra en "presentation av anbud", det
talas dock inte om rättelse, förtydligande eller komplettering av anbud.
Kommunen bestrider således att sättet att genomföra anbuds-
presentationerna strider mot transparens- och likabehandlingsprincipen.

Slutsats

Sammanfattningsvis vidhåller Kommunen sin uppfattning om att
utvärderingsförfarandet har skett på ett transparent och objektivt sätt och att
Ringduve Taxis anbud rätteligen har blivit förkastat.

DRT bestrider ansökan och gör gällande att bolaget uppfyller ställda krav
samt uppger bl.a. följande.

Enligt förfrågningsunderlaget ska leverantören vara registrerad för F-skatt.
Det anges inte närmare när kravet ska vara uppfyllt, mer än att det är *leve-
rantören* som ska vara registrerad för F-skatt. När det gäller övriga krav i
denna punkt anges att det är anbudsgivaren som ska uppfylla kravet. Be-
träffande just F-skatt anges emellertid leverantören. Det får tolkas som att
den leverantör som kommunen ingår avtal med ska vara registrerad för F-
skatt vid tidpunkten för avtalets undertecknande. DRT registrerades för F-
skatt endast några dagar efter att tilldelningsbeslutet. DRT är ett helt ny-
bildat bolag. Alla nybildade verksamheter som avser att driva närings-
verksamhet blir efter ansökan registrerade för F-skatt, utan någon egentlig
prövning. För Lunds kommun saknas det vidare helt betydelse att

registrering av F-skatt sker först vid tidpunkten då avtal tecknas. Registreringen är dessutom ren formalia som alla nybildade verksamheter får automatiskt efter ansökan. DRT har dessutom ett åtagande från koncernbolaget Samres AB, som innefattar ekonomisk och finansiell ställning även direkt i förhållande till Lunds kommun. Med hänsyn till ovanstående torde det under alla förhållanden varit oproportionerligt om F-skatteregistrering skulle ha krävts redan vid tidpunkten för anbudets ingivande.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser

I målet är lagen (2007:1091) om offentlig upphandling tillämplig, se punkten 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LOU kan rätten pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att rätten endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Förvaltningsrättens bedömning

Ett anbud som inte uppfyller i en upphandling uppställda obligatoriska krav får inte antas utan ska förkastas.

Ringduve Taxi gör bl.a. gällande att bolaget fått sitt eget anbud felaktigt förkastat eftersom det uppfyller samtliga obligatoriska krav och att vinnande anbudsgivare, DRT, anbud rätteligen ska förkastas eftersom anbudet inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen.

När det gäller Ringduve Taxis anbud har detta förkastats bl.a. med hänvisning till att det inte finns några uppgifter i anbudet om det går eller inte för beställaren att dagligen kunna arbeta direkt i leverantörens kundregister.

Av förfrågningsunderlagets punkt 5.3 framgår att det är ett obligatoriskt krav att beställaren dagligen ska kunna arbeta direkt i systemets kundregister för att uppdatera, lägga in nya kunder och ta bort kunder i kundregistret. Vidare framgår att leverantören i anbudet ska beskriva organisation, tekniska system/hjälpmiddel, uppstartsplan och eventuell erfarenhet för att uppfylla alla krav i avsnitt 5. Av punkt 14.3 framgår att utvärderingen/bedömningen (dvs. den samlade bedömningen av uppfyllandet av obligatoriska krav respektive utvärdering) av anbud sker genom anbudsgivarnas skriftliga beskrivningar och bifogade dokumentbeskrivningar.

Att leverantören enligt punkt 14.3 ska presentera sitt anbud vid ett möte med de två personer som ansvarar för utvärderingen/bedömningen av inkomna anbud och att det i nämnda punkt anges att ”Den slutliga utvärderingen bedömningen blir således en sammanvägning av insända dokument och den fysiska presentationen av anbudet” kan enligt förvaltningsrättens mening inte tolkas som att leverantören får komplettera beskrivningar som enligt 5.3 ska lämnas med tillkommande uppgifter.

Det ska således av de beskrivningar som Ringduve Taxi lämnat i sitt anbud gå att utläsa att beställaren dagligen ska kunna arbeta direkt i systemets kundregister för att bl.a. uppdatera, lägga in nya kunder och ta bort kunder i kundregistret.

Av Ringduve Taxis lämnade beskrivning (i bilaga Beställningscentral) framgår inte detta. Ringduve Taxi kan således inte anses uppfylla det aktuella kravet avseende kundregister. Lunds kommun har enligt förvaltningsrätten därmed haft fog att förkasta anbudet från Ringduve Taxi redan på denna grund.

När det gäller DRT:s anbud gör Ringduve Taxi gällande att bolaget inte uppfyller kravet på att anbudsgivaren ska vara registrerad för F-skatt.

I förfrågningsunderlagets punkt. 3.1 anges att anbudsgivare ska uppfylla samtliga ställda kvalificeringskrav för att kunna delta i utvärderingen. I underpunkten 3.1.2 anges att "*Leverantören ska vara registrerad för F-skatt. Den upphandlande myndigheten kontrollerar detta*".

Det framgår således tydligt av förfrågningsunderlaget att registrering för F-skatt är ett kvalificeringskrav som måste vara uppfyllt för att anbudsgivaren ska gå vidare till utvärdering i upphandlingen. Detta krav ska dessutom kontrolleras av den upphandlande myndigheten.

De krav som uppställs i en upphandling ska vara uppfyllda vid tidpunkten för anbudets ingivande om inte annat framgår av förfrågningsunderlaget. I nu aktuellt förfrågningsunderlag framgår inte att kravet på att leverantören ska vara registrerad för F-skatt kan uppfyllas vid senare tillfälle, såsom t.ex. vid uppdragets utförande och när avtalsförhållanden konkretiseras. Tvärtom anges i förfrågningsunderlaget att anbudsgivare ska uppfylla samtliga

ställda kvalificeringskrav, dvs. däribland kravet på att leverantören ska vara registrerad för F-skatt, för att kunna delta i utvärderingen. Kravet på att leverantören ska vara registrerad för F-skatt ska således vara uppfyllt vid tidpunkten för anbudets ingivande. Enligt förvaltningsrättens mening kan med leverantör i detta sammanhang inte avses annan än anbudsgivaren.

Av utredningen i målet framgår att DRT inte var registrerat för F-skatt vid tidpunkten för anbudslämnandet. Det står således klart att DRT inte uppfyllde kravet i fråga. Anbudet från DRT skulle därmed rätteligen ha förkastats.

Det strider enligt förvaltningsrättens mening inte mot proportionalitetsprincipen att förkasta ett anbud som inte uppfyller de krav som upphandlande myndighet valt att ställa. En upphandlande myndighet måste däremot redan vid framställandet av förfrågningsunderlaget se till att de krav som ställs är proportionerliga i förhållande till föremålet med upphandlingen på så sätt att kraven är adekvata och relevanta och inte går utöver vad som rimligen bör krävas av den som vill lämna ett anbud (jfr HFD 2016 ref. 37).

Genom att inte förkasta anbudet från DRT trots bristande kravuppfyllnad, utan istället utvärdera anbudet och anta detta i upphandlingen har upphandlande myndighet handlat i strid med likabehandlings- och transparensprinciperna i 1 kap. 9 § LOU.

För att ett ingripande enligt LOU ska bli aktuell krävs förutom att upphandlande myndighet handlat i strid med LOU att sökanden till följd av detta lidit eller kunnat komma att lida skada. Om DRT:s anbud rätteligen hade förkastats så hade inga anbud återstått varför kommunen haft att göra om upphandlingen. Vid detta förhållande anser förvaltningsrätten att Ringduve Taxi får anses ha lidit eller kunnat komma att lida skada till följd av upphandlade myndighets agerande, oaktat att förvaltningsrätten finner att

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM

Ringduve Taxis eget anbud rätteligen har förkastats. Grund för ett ingripande mot upphandlingen föreligger därmed. Detta kan då endast ske genom att upphandlingen görs om.

Med denna utgång saknas skäl för förvaltningsrätten att pröva vad Ringduve Taxi anfört och åberopat i övrigt. Vidare faller yrkandet om editionsföreläggande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1B LOU)

Anders Mattsson

Anna Aktermo har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.